

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Ondřeje Mrákoty, soudkyně Michaely Bejčkové a soudce Faisala Husseiniho v právní věci žalobce: **nezl. J. P. T.**, zast. advokátkou Mgr. Petrou Severovou, 5. května 163, Sokolov, proti žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**, Na Poříčním právu 1, Praha 2, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 23. 5. 2023, čj. MPSV-2023/108491-915 v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 26. 10. 2023, čj. 17 Ad 14/2023-76,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.
- III. Ustanovené zástupkyni žalobce Mgr. Petře Severové, advokátce, **se přiznává** odměna a náhrada hotových výdajů ve výši **1 300 Kč**, která bude proplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Stěžovatel má poruchu aktivity a pozornosti, zadržává a má fobickou úzkostnou poruchu v dětství se zvýšenou senzitivitou. Úřad práce ČR – pobočka v Karlových Varech rozhodnutím ze dne 14. 12 2018 odňal žalobci příspěvek na péči od 1. 11. 2018. Stěžovatel nebyl považován za osobu do 18 let věku, která by podle § 8 odst. 1 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, byla závislá na pomoci jiné fyzické osoby. Stěžovatel nezvládá pouze dvě základní životní potřeby, a to péči o zdraví a osobní aktivity. Odvolání proti tomuto rozhodnutí žalovaný rozhodnutím ze dne 23. 5. 2023 zamítl. Žalobu proti rozhodnutí žalovaného krajský soud v záhlaví označeným rozsudkem také zamítl.

[2] Proti rozsudku krajského soudu podal žalobce (stěžovatel) kasační stížnost. Namítl, že posudkoví lékaři ho osobně neprohlédli, ačkoli o to výslovně žádal. Z jednání posudkové komise se stěžovatel omluvil z důvodu nemoci. Posudková komise rozhodla i bez osobní účasti stěžovatele. Z judikatury NSS však plyne, že osobní vyšetření posuzované osoby by mělo být pravidlem.

[3] Stěžovatel doložil lékařské zprávy ze stomatologie od MUDr. M. E. ze dne 14. 11. 2022, z logopedického vyšetření od Mgr. J. U. ze dne 22. 11. 2022 a dětské lékařky MUDr. I. L. ze dne 24. 11. 2022. Tyto zprávy vyvracejí závěr posudkové komise. Vyplývá z nich, že stěžovatel není schopen zvládat osobní hygienu a je nutná součinnost jeho babičky.

[4] Stěžovatel si není schopen kvůli svému postižení uvědomit, že musí provádět ústní hygienu. Bez výrazné pomoci babičky o ni stěžovatel nedbá. Zvýšenou kazivost zubů stěžovatele vyčítá krajský soud babičce, která podle soudu zanedbává jeho ústní hygienu, ale je třeba zdůraznit, že stěžovatel trpí onemocněním zubů. Z posudku přitom není zřejmé, jak komise posoudila skutečnost, že stěžovatel nezvládá péči o své zuby, což vyplývá z lékařských zpráv (ze stomatologie a od dětské lékařky). Přesto žalovaný ve svém rozhodnutí dospívá k opačnému závěru. Rovněž krajský soud vychází pouze ze zprávy psychiatricky, a nikoli ze zmíněných zpráv.

[5] Žalovaný sice nechal zpracovat srovnávací rozsudek ze dne 25. 4. 2023, ale k tomuto jednání stěžovatel nebyl opět pozván, přestože trval na osobním vyšetření. Stěžovatel vytkl, že žalovaný vycházel pouze z posudku posudkové komise, aniž samostatně posuzoval jednotlivé důkazy. Stěžovatel také namítl, že sociální pracovnice dospěla k opačnému závěru o zdravotním stavu stěžovatele, než jak jej opakovaně shledala MUDr. M. K. (např. zpráva ze dne 8. 12. 2015). Stěžovatel se domnívá, že vzhledem ke svému psychickému onemocnění není schopen zvládat oblékání a obouvání, péči o zdraví, osobní aktivity a tělesnou hygienu.

[6] Stěžovatel navrhl, aby NSS napadený rozsudek zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení.

[7] Žalovaný uvedl, že stěžovatel byl k jednání posudkové komise pozván dne 4. 10. 2022. Z tohoto jednání se stěžovatel telefonicky omluvil, ale ke své omluvě nedoložil žádné lékařské zprávy. Posudková komise ve věci rozhodla, neboť byla schopna posoudit stav stěžovatele i bez jeho osobní účasti. Žalovaný zdůraznil, že posudková komise posuzuje zprávy v celkovém souhrnu. Závěry jednotlivých zpráv tedy nelze považovat za definitivní. K ústní hygieně žalovaný dodal, že u stěžovatele sice může být vzhledem k jeho zdravotním potížím komplikovaná, ale to bez dalšího neznamena, že ji nemůže vykonat alespoň v přijatelném standardu.

[8] Žalovaný navrhl, aby NSS kasační stížnost zamítl.

[9] Ve věcech, v nichž před krajským soudem rozhodoval specializovaný samosoudce, se NSS po posouzení přípustnosti kasační stížnosti zabývá otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje zájmy stěžovatele (§ 104a s. ř. s.). Není-li tomu tak, soud ji odmítne jako nepřijatelnou (viz usnesení ze dne 26. 4. 2006, čj. 1 Azs 13/2006 - 39, č. 933/2006 Sb. NSS, a ze dne 16. 6. 2021, čj. 9 As 83/2021 - 28, body 11–12, č. 4219/2021 Sb. NSS).

[10] Kasační stížnost je nepřijatelná. NSS neshledal žádné pochybení krajského soudu, které by v této věci založilo přijatelnost kasační stížnosti.

pokračování

[11] Posudkové řízení před posudkovou komisí je specifickou formou správní činnosti, která spočívá v posouzení zdravotního stavu občana a některých důsledků z něj vyplývajících pro oblast sociálního zabezpečení a důchodového pojištění. Posuzovaný zdravotní stav musí být popsán dostatečně jasně a přesně, aby nevystávaly žádné další pochybnosti. Případné chybějící či nepřesně formulované náležitosti posudku, které způsobují jeho nepřesvědčivost či neúplnost, totiž správní orgán nemůže nahradit vlastní úvahou, pro niž nemá potřebnou odbornou erudici (srov. rozsudek NSS ze dne 5. 3. 2015, čj. 6 Ads 299/2014-25). Požadavek úplnosti a přesvědčivosti kladený na tyto posudky spočívá v tom, aby se komise vypořádala se všemi rozhodnými skutečnostmi, především s těmi, které posuzovaný namítá, a aby své posudkové závěry náležitě odůvodnila (srov. rozsudky NSS ze dne 17. 4. 2014, čj. 3 Ads 77/2013-22, či ze dne 23. 9. 2009, čj. 4 Ads 57/2009-53). NSS také připomíná, že při přiznávání příspěvku na péči se hodnotí funkční dopad dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu na schopnost zvládat základní životní potřeby; přitom se nepřihlíží k pomoci, dohledu nebo péči, která nevyplývá z funkčního dopadu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu (§ 9 odst. 4 zákona o sociálních službách).

[12] NSS uvádí, že posudek, resp. posudky jsou přesvědčivé a srozumitelné. Posudkové komise se dostatečně vypořádaly s tím, proč nelze u stěžovatele uznat nezvládání jiných životních potřeb než péči o zdraví a osobní aktivity. Poruchy aktivity a pozornosti, jakož i zadržávání, totiž stěžovateli nebrání ve zvládání tělesné hygieny či v oblékání a obouvání. To, že stěžovatel nezvládá např. tělesnou hygienu v přijatelném standardu, nevyplývá z funkčního dopadu dlouhodobě nepříznivého stavu. Není ani pravda, že by posudkové komise izolovaně vycházely pouze z lékařských zpráv z oboru psychiatrie. Komise se zabývaly i ostatní zdravotní dokumentací stěžovatele a dospěly k závěru, že jakékoli nezvládání tělesné hygieny nemá příčinu v jeho zdravotním stavu.

[13] NSS dále konstatuje, že žalovaný nemůže posuzovat odborné otázky, a proto při posuzování stupně závislosti osoby na pomoci jiné osoby musí vycházet z posudku posudkové komise. Žalovaný musí posoudit, zda je posudek úplný, srozumitelný a přesvědčivý. Žalovaný proto nemůže jednotlivě posuzovat lékařské zprávy a bez ohledu na vše ostatní je samostatně vyhodnocovat. Obdobně je jeho povinností posoudit „pouze“ to, zda se posudková komise zabývala případnými rozpory ve zjištěních při sociálním šetření a lékařských zprávách. V projednávané věci byly rozpory vysvětleny se závěrem, že nedokonalá tělesná (ústní) hygiena stěžovatele nemá příčinu v jeho zdravotních potížích, a proto tato základní potřeba byla uznána za zvládnutou.

[14] Rozporný není ani napadený rozsudek. Krajský soud uvedl, že stěžovatel má zvýšenou kazivost zubů, a přesto stomatologii se svou zástupkyní (babičkou) pravidelně nenavštěvuje. Podle krajského soudu se jedná spíše o problematiku výchovného vedení (bod 21 napadeného rozsudku). Na uvedených závěrech není nic rozporného. Krajský soud v kontextu odůvodnění rozsudku pouze konstatoval, že stěžovatel má sice zvýšenou kazivost zubů, ale nesprávná ústní hygiena, která s tím souvisí, nemá původ ve funkčním dopadu jednotlivých poruch stěžovatele, ale v nesprávném výchovném vedení stěžovatele babičkou.

[15] K osobní účasti stěžovatele u jednání posudkové komise NSS konstatuje, že přímé osobní vyšetření posuzované osoby lékařem okresní správy sociálního zabezpečení a posudkovou komisí Ministerstva práce a sociálních věcí by v řízení o příspěvku na péči jistě mělo být pravidlem. Takové pravidlo však nemůže platit bezvýjimečně a vždy musí být náležitě zohledněny konkrétní okolnosti projednávaného případu. Odklon od pravidla osobního vyšetření posuzované osoby by proto měl být odpovídajícím způsobem odůvodněn (viz např. rozsudky NSS ze dne 14. 9. 2011, čj. 4 Ads 82/2011 - 44, ze dne 2. 4. 2014, čj. 3 Ads 63/2013 - 46, ze dne 25. 2. 2015, čj. 1 Ads 156/2014 - 28, ze dne 31. 7. 2015, čj. 8 Ads 138/2014 - 73, či ze dne 21. 10. 2015, čj. 4 Ads 188/2015 - 31). NSS konstatuje, že posudková komise v posudku ze dne 27. 10. 2022 uvedla, že stěžovatele pozvala k jednání komise. Babička stěžovatele ovšem před jednáním komise telefonicky sdělila, že se jednání stěžovatel nezúčastní kvůli nemoci, aniž by k tomu doložila lékařskou zprávu. Komise upozornila na to, že i při předchozím jednání posudkové komise dne 25. 4. 2019 se stěžovatel na jednání komise nedostavil a nedoložil k tomu žádné potvrzení od lékaře, proč se jednání nemohl zúčastnit. Posudková komise ve srovnávacím posudku ze dne 25. 4. 2023 pak konstatovala, že zdravotnická dokumentace je dostatečná k projednání věci bez přítomnosti posuzovaného a k přijetí posudkového závěru. NSS tedy konstatuje, že v projednávané věci se posudkové komise vždy náležitě vypořádaly s tím, proč rozhodnutí bez osobní přítomnosti stěžovatele je možné.

[16] Pro úplnost pak NSS na závěr ještě konstatuje, že krajský soud se v odůvodnění svého rozsudku řádně vypořádal rovněž s důkazními návrhy stěžovatele a rozvedl, z jakých důvodů jim nevyhověl.

[17] V této věci tedy nevyvstala žádná právní otázka, která by doposud nebyla judikaturou jednotně řešena, ani taková otázka, kterou by bylo třeba řešit odlišně. Krajský soud ani hrubě nepochybil při výkladu práva. NSS proto kasační stížnost odmítl pro nepřijatelnost (§ 104a s. ř. s.).

[18] O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle úspěchu ve věci podle § 60 odst. 1 a § 120 s. ř. s. (usnesení rozšířeného senátu ze dne 25. 3. 2021, čj. 8 As 287/2020 - 33, č. 4170/2021 Sb. NSS, body 51–53). Stěžovatel úspěch neměl, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému, který by jinak toto právo měl, žádné náklady nevznikly.

[19] Krajský soud v řízení o žalobě ustanovil stěžovateli zástupkyni. Toto zastoupení pokračuje i v řízení o kasační stížnosti (§ 35 odst. 10 s. ř. s.). Odměnu a hotové výdaje ustanovené zástupkyně podle § 35 odst. 10 s. ř. s. hradí stát. Advokátovi podle § 7 bodu 3, § 9 odst. 2, § 11 odst. 1 písm. d) a § 13 odst. 4 vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), přiznává NSS odměnu za zastupování 1 000 Kč za jeden úkon právní služby (podání kasační stížnosti), paušální náhradu hotových výdajů 300 Kč Celková částka 1 300 Kč bude k rukám advokátky proplacena z účtu NSS do 30 dnů od právní moci tohoto usnesení.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

pokračování

V Brně dne 26. února 2024

Ondřej Mrákota
předseda senátu